

Vájchi – Jákob temetése

Vájchi Hetiszakasz tartalma וַיָּחִי

Szakaszunk – Vájchi (1Mózes 47:28-50:26.) – Jákob halálát és az egyiptomi gálut kezdetét írja le. Jákob, aki már 147 éves, elbúcsúzik fiaitól és megáldja őket, miután megfogadtatta Józseffel, hogy nem Egyiptomban temeti el, hanem elviszi Kánaánba, az ősi sírhelyre, a chevroni Machpéla barlangba. A pátriárka bebalzsamozott tetemét hatalmas egyiptomi temetkezési menet viszi Kánaánba, ahol eltemetik; a szakasz végén József is meghal, 110 éves korában, miután megesketi testvéreit, hogy a szabadulás során vigyék magukkal koporsóját. Ezzel befejeződik a Genézis, a Teremtés.

Jákob élete utolsó tizenhét évét Egyiptomban éli le. Elhunytá előtt megesketi Józsefet, hogy a **Szentföldön** fogja eltemetni őt. Megáldja József két fiát, **Menásét** és **Efrájimot**, saját fiainak rangjára, **Izrael** népén belül a tizenkét törzs közül kettőnek ősatyjává emelve őket. – **1Mózes 47:28–48:22.**

A pátriárka fel kívánja fedni gyermekei előtt, mi történik majd az idők végezetén, de az **Örök-kévaló** meggátolja ebben. **Jákob** megáldja fiait, mindegyiknek (mint **törzsnek**) kijelölve szerepét: **Jehuda** vezetőket fog teremni, törvényhozókat és királyokat; papok származnak majd **Lévítől**, tudósok **Jiszáchártól**, tengerészek **Zevuluntól**, tanárok **Simontól**, katonák **Gádtól**, bírák **Dántól**, olívatermelők **Ásértől**, és így tovább. **Reuvén** feddésben részesül, amiért „**megszentségtelenítette atyja házasságát**”, **Simon** és **Lévi** pedig a **schemi** mérsárlásért és a **József** elleni összeesküvésükért. **Naftálinak** a szarvasűnő gyorsasága adatik, **Benjáminnak** a farkas vérengző vadsága, **József** pedig szépséggel és termékenységgel lesz megáldva. – **1Mózes 49:1–28.**

Az áldások után **Jákob** bevégzi földi életét. Hatalmas temetési menet – **Jákob** leszármazottjai, a fáraó miniszterei, **Egyiptom** nagyjai és vénei – kíséri el **Jákobot** utolsó útjára, a **Szentföldre**, ahol eltemetik **Hebronban**, a **Machpéla barlangban**. Ezután **József** megígéri a testvéreinek, hogy továbbra is el fogja őket látni, mint apjuk életében. – **1Mózes 49:29–50:21.**

József is meghal **Egyiptomban**, **110 éves** korában. Ő maga is úgy rendelkezik, hogy csontjait vigyék majd el **Egyiptomból**, és a **Szentföldön** temessék majd el, de erre csak sok-sok évvel később kerül sor, amikor a zsidók kivonulnak **Egyiptomból**. **József** végrendeletet hagy **Izrael** gyermekeire, hogy abból meríthesenek reményt és hitet az elkövetkező nehéz években: „**Isten bizonyosan megemlékezik rólatok és kivezet benneteket ebből az országból abba az országba, melyet esküvel ígért Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak.**” – **1Mózes 50:22–26.**

שבת שלום

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ח"ב

Chaim Shaul Glitzenstein: Igaz és jó zsidó élet

Egyik hagyományunk szerint szokás a **Tóra** vagy a **Talmud** kiolvasását kis ünnepséggel köszönteni. Ezen az ünnepségen pedig egy kis magyarázó előadást tartani az imádkozó közönségnek, melyben összekapcsolják a könyv elejét a végével, ezzel egy rejtett szílat fednek fel, ami végig haladt az egész műben. **E heti szakaszunk, a Vajichii a Beresit könyv utolsó szakasza. Milyen kapcsolatot tudunk felfedezni a könyv eleje és vége közt?** Az első fejezet a világ teremtését meséli el, az utolsó pedig **Jákov és fiainak egyiptomi letelepedését.**

Mi a teremtés? A teremtés nem csak egy nagy robbanás, és nem is csak egy természetfeletti terv, hanem egy magasabb rendű cél megnyilvánulása. A misztikusok szerint **Isten** nem elégedett meg az égben az öt **dicsőítő angyalokkal**. Ő olyan földi lényeket, férfiakat és nőket, húsból és vérből valókat akart, akiknek emberi vágyaik vannak, a fizikai síkon élnek, ugyanakkor képesek meghaladni a múlt pillanatot és megtapasztalni a szellemi célokat. Olyan embereket akart, akik bár ki vannak téve a fizikai világ minden zavaró és figyelemelterelő tényezőjének – tengerparti üdülésektől szezon végi leárazásokig – mégis összpontosítani tudnak a lelki síkra!

Amikor az anyagi világi életünknek szellemi értéket adunk, magasabb szintű megértést, mélyebb jelentést, sorsot és örökkévalóságot, akkor teljesíthetjük a **Teremtő** eredeti tervét, hogy mennyországot hozzunk a földre, és házat építsünk az **Örökkévalónak** ebben a fizikai világban, ami sokszor durva és tele van akadályokkal.

És itt van a kapcsolat **Mózes első könyvének** eleje és vége között. Jó zsidónak lenni a szent földön az egy dolog. Szentnek maradni **Egyiptom** húsfazekában az már más dolog. Abban az időben **Egyiptom** maga volt a fertő. Az a tény, hogy **Izrael** gyermekei lementek **Egyiptomba**, és ott sikerült hűnek maradni **Istenhez**, és megtartani a parancsolatait, azt jelenti, hogy képesek voltak összekötni a mennyet és a földet egészen lenyűgöző módon. Erényes és büszke életet éltek az erkölcsileg romlott társadalomban, és ez igazolja a **Teremtő** döntését, hogy olyan embereket teremtett, akik szabadon dönthetnek arról, hogyan élik az életüket. Talán ez az oka, hogy **Jákov** ezekkel a szavakkal áldotta meg **József** fiait: „**És megáldotta őket azon a napon, mondván: Tegyen téged Isten olyanná, mint Efráim és mint Menásse**” Ez a hagyományos áldás, amivel a mai napig megáldjuk gyermekeinket, hogy úgy nőjenek és éljenek, mint **Efráim** és **Menásse**. **Miért? Miért nem a saját tizenkét fiára gondolt, a tizenkét törzsre?**

Azért, mert **Jákov** összes gyereke és unokája közül ők ketten voltak azok, akik **Egyiptomban** születtek és ott éltek egész életükben. **Jákov** tudta, hogy az eljövendő nemzedékekben a zsidóknak meg kell találniuk a kiutat a saját személyes **Egyiptomukból**, tudta, hogy a zsidó történelem folyamatos kihívást jelent, és ezért a zsidó fiataloknak nagy szükségük van személyes példaképekre, mint **Efráim** és **Menásse**, akik **Egyiptomban** születtek és nevelkedtek, mégis hűek maradtak **Jákov** örökségéhez, aki vendég volt a **Fáraó** udvarában, mégis folytatta az igaz és jó zsidó életet.

Rabbi Jonatan Sacks: Három lépés az emberiségért

Minden péntek este újra játsszuk a **Beresit könyvének** egyik legmeghatóbb jelenetét. **Jákob**, aki újra együtt van **Józseffel**, beteg. **József** meglátogatja őt, és magával hozza **két fiát**, **Manassét** és **Efraimot**. **Jákob** mély meghatottsággal mondja:

„Soha nem számítottam rá, hogy újra látlak, és most Isten megmutatta nekem a gyermekeidet is.” (**1Mózes 48:11**)

Megáldja Józsefet. Aztán a két fiú fejére teszi a kezét.

Aznap megáldotta őket, és azt mondta: „[Az eljövendő időben] Izrael áldásként fog használni benneteket. Azt fogják mondani: 'Isten tegyen titeket olyanokká, mint Efraim és Manassé'”. (**1Mózes 48:20**)

Így tesszük ezt a mai napig, éppen ezekkel a szavakkal. **Miért ez az áldás mindenekelőtt?** Az egyik kommentátor (**Jalkut Jehuda**) szerint azért, mert **Efraim** és **Manassé** volt az **első két zsidó gyermek, aki a száműzetésben született**. A zsidó szülők tehát megáldják gyermekeiket, arra kérve **Istent**, hogy segítsen nekik megőrizni identitásukat a diaszpóra élet minden kísértése és zavaró tényezője ellenére.

Hallottam azonban egy **nagyon szép magyarázatot**, amely a **Zoháron** alapul, tisztelt elődömtől, az áldott emlékü **Jakobovits úrtól**. Azt mondta, hogy bár a **Tórában** és a **Tanachban számos példa** van arra, hogy a **szülők megáldják gyermekeiket**, ez az **egyetlen példa** arra, hogy egy **nagyszülő megáldja az unokákat**.

A szülők és a gyerekek között gyakran vannak feszültségek. A szülők aggódnak a gyermekeikért. A gyerekek néha láznak a szüleik ellen. A kapcsolat nem mindig zökkenőmentes.

Nem így az unokákkal. Ott a kapcsolat szeretetből fakad, amelyet nem zavarnak feszültségek vagy aggodalmak. Amikor egy nagyszülő megáldja az unokáját, azt teljes szívvel teszi. Ezért lett **Jákobnak az unokáihoz intézett áldása az áldás mintája az összes generáción keresztül**. Bárki, akinek volt már szerencséje unokához, azonnal megérti e magyarázat igazságát és mélységét.

A **nagyszülők megáldják az unokákat**. Ez a jelenség a **Babiloni Talmud** és a **Jérushalmi Talmud** közötti lenyűgöző **nézetkülönbség** tárgya. A **Babiloni Talmud** a következőket mondja:

Rabbi Joshua ben Levi azt mondta: „Aki az unokáinak Tórát tanít, az úgy tekintendő, mintha a Tórát a **Szináj-hegyről** kapta volna, ahogyan azt mondják: »Tanítsd gyermekeidet és gyermekeid gyermekeit.«” (**5Mózes 4:10-11; Kiddusin 30a**)

A **Talmud Yerushalmi** másképp fogalmaz. **Rabbi Joshua ben Levi** minden pénteken hallgatta, ahogy unokája a **hetiszidrá**t szavalja. Egy héten bement a fürdőházba, és miután elkezdett fürdeni, eszébe jutott, hogy még nem hallotta a **hetiszidrá**t az unokájától. Ezért azonnal felállt, hogy elhagyja a fürdőházat... **Megkérdezték tőle, hogy miért megy el a fürdés közepén, hiszen a Misna azt tanítja, hogy ha egyszer elkezdted a fürdést péntek délután, nem szabad megszakítani a folyamatot.** Ő így válaszolt: „Olyan kis dolog ez az önök szemében?”

Rabbi Jonatan Sacks: Három lépés az emberiségért

Mert aki az unokájától hallja a parsát, az olyan, mintha egyenesen a Szináj-hegyről hallotta volna” (Jerusálmi Sábát 1:2).

A **Jérusálmi Talmud** szerint a legnagyobb kiváltság, ha az unokáid **Tórát** tanítanak neked. Ez egy olyan érv, amiről egyetlen nagyszülőnek sem esik a legkevésbé neheze az azt mondani, hogy mindkettő igaz.

Néhai édesapámnak, áldott emlékű, 14 éves korában el kellett hagynia az iskolát, hogy dolgozni kezdjen, hogy eltartsa a családját, és ennek következtében soha nem kapta meg azt a teljes zsidó vagy világi oktatást, amit szeretett volna. Gyermekkoromból emlékszem, hogy - ahogy **sábát reggelén** hazafelé sétáltunk a **sábátból** - tele voltam kérdésekkel. „**Apa, miért csináljuk ezt?**” „**Miért csináltuk azt?**” Apám mindig ugyanazt a választ adta, és ez volt az a válasz, ami megváltoztatta az életemet. Azt mondta: „**Jonathan, én nem kaptam zsidó nevelést, ezért nem tudok válaszolni a kérdéseidre. De egy nap te is megkapod majd azt az oktatást, ami nekem nem volt. És amikor ez megtörténik, megtanítod nekem a válaszokat ezekre a kérdésekre**”.

A legnagyobb ajándék, amit egy gyermeknek vagy unokának adhatsz, az az, amire felhatalmazod őket, és amit megengedsz nekik, hogy megtanítsanak téged. Szülőként arra törekszünk, hogy mindent megadjunk a gyermekeinknek. Egy dolgot azonban néha elfelejtünk megadni nekik, mégpedig azt a lehetőséget, hogy ők is adjanak valamit nekünk. És őszintén szólva ez a legfontosabb dolog, ami létezik.

Adjatok teret gyermekeiteknek és unokáitoknak, hogy adjanak nektek. Hagyjátok, hogy ők legyenek a tanáraitok, és hagyjátok, hogy ők legyenek az inspirációtok. Ezzel segítesz nekik abban, hogy olyan emberekké váljanak, amilyenekké rendeltetésük szerint lesznek, és segítesz megteremteni azokat az áldásokat, amilyenekké **Isten** szeretné, hogy váljanak.

A szimmetria kiváló érzékével, ahogyan a **sábátot** a **nagyszülők áldásával kezdjük**, úgy **fejezzük be**, a **Maarivban**, a **szavakkal**:

„Éljetek, hogy lássátok gyermekeitek gyermekeit - béke legyen Izraelben”. (**Zsoltárok 128:6**)

Mi a kapcsolat az unokák és a béke között? Bizonyára az, hogy aki az unokákra gondol, az a jövővel törődik, és aki a jövőre gondol, az békét teremt. Azok, akik állandóan a múltra, a sérelmekre, a megaláztatásokra és a bosszúra gondolnak, azok háborúznak.

Jákob konfliktusokkal és gondokkal teli életet él. Ismerte a bosszút és a háborút, a haragot és a viszályt. De ő derűsen és áldásokkal telve halt meg. És **mielőtt meghalt, megáldotta gyermekeit és unokáit.**

Megáldani az unokákat és áldottnak lenni általuk, tanítani őket és tanítva lenni általuk – ezek a legmagasabb zsidó kiváltságok és Jákob zaklatott életének derűs befejezése.

GUT SÁBESZ

MISNÉ TORÁ – A ZSIDÓ JOGTÁR

XLII. RÉSZ

3. §. Most, hogy a **Szentélyt** és az engesztelő-oltárt nélkülöznünk kell, csak egyedül a megtéréssel tehetjük jóvá bűneinket. Még, ha valaki egész életén keresztül gonosz volt, de végül mégis megtér, nem hozhatják többé emlékezetébe múltját. „**Amely napon megtér gonoszságától, nem botlik meg többé gonoszságban.**”

Van egy napunk: Az engesztelőnap, amely önmagában, külön is jóváteheti minden megtérők bűnét. „...**ezen a napon engesztelést szerez nektek... az Örökkévaló**” – mondja az Írás.

4. §. Igaz, hogy a bűnbánat jóvátesz és igaz, hogy az engesztelőnap önmagában rejti az engesztelés lehetőségét, de a bűnök mégsem részesülhetnek egyforma elbírálásban. Vannak olyanok, amelyek rögtöni hatállyal – és olyanok, amelyek csak idők múltán nyerhetnek engesztelést. Lássuk ezt világosabban:

Ha valaki szándékosan egy olyan parancsolat teljesítését mulasztja el, amelyért nem jár kárát (**idő előtti halál**) és azután szívből megbánja: el nem mozdul helyéről, bűne már engesztelést nyert. Erre vonatkozik a figyelmeztetés: „**Térjete meg csintalan gyermekeim, megennyhítem elpártolásotokat.**”

Ha valaki egy hasonló, könnyebb súlyú tilalmat hág át, amelyért sem az idő előtti halál égi büntetése, sem pedig a földi bíróság halálos ítélete nem jár és szívből könyörög bűnbocsánatért: sorsa függőben marad az engesztelő napig, mert csak az hozza meg bűnének teljes jóvátételét.

A halálos bűnhődést megkövetelő bűnöket a megtérés az engesztelőnappal együtt csak függő állapotba helyezi. Ezek csak szenvedések által nyerhetnek jóvátételt. Erről szól a fenyítés: „**Bottal büntetem az elpártolásukat és csapással bűneiket.**”

Aki azonban **Isten nevét szentségteleníti meg, Chilul-Hasém-et követ el (olyan cselekedetre vetemedik, mely az Örökkévalóra szégyent hoz)** ha meg is bánja bűnét, ha el is jut az engesztelő napig, ha sok szenvedésben is volt része, halála napjáig nem nyerhet teljes engesztelést. Erről szól a figyelmeztetés: „**Amíg meg nem haltok, nem engesztelem ki bűneiteket!**”

2. fejezet Melyik az igazi megtérés?

1. §. Mit nevezhetünk igazi megbánásnak? Ha valaki olyan helyzetbe kerül, hogy alkalma kínálkozik egy már egyszer elkövetett régi bűnének újabb elkövetésére, feltéve, hogy ez az alkalom újra, teljes egészében kínálkozik és nincs mitől tartania; képessége sem gátolja; de tiszta bűnirtózáttól nem teszi meg – ezt nevezhetjük őszinte megbánásnak.

Erről mondotta **Salamon király**: „**Ifjú korodban gondolj Teremtődre!**”

Aki viszont öreg korában tér meg, amikor bűnre hajtó cselekvési vágya már rég elhagyta; bárha nem ez a megtérés legüdvösebb ideje, mégis erkölcsi hasznát veszi, bűnbánónak ismerik el.

De még, ha egész életén keresztül tartósan követ el egy bűnt és csak halála napján tér meg, akkor is megbocsátják azt, amint az Írás mondja: „**Mielőtt elsötétül a nap, a fény, a hold, a csillagok, eltűnnek majd a felhők az eső után**”, – vagyis a halál napján. Ebből azt tanulhatjuk, hogy ha valaki halála előtt a **Teremtőjére** gondol és igaz szívből megtér, bűnbocsánatot nyer.

Folytatjuk...

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND 2025. JANUÁR 1. – 31. KÖZÖTT

TÉVÉT					
	1.	1.	szerda	HANUKA 7. ÚJHOLD 2.	8,00 16,00
	2.	2.	csütörtök	HANUKA 8.	7,00 16,00
	3.	3.	péntek	₪ 15,47	7,00 16,00
	4.	4.	szombat	VÁJIGÁS vége: 16,59	8,00 15,45
	5.	5.	vasárnap		8,00 16,00
	6.	6.	hétfő		7,00 16,00
	7.	7.	kedd		7,00 16,00
	8.	8.	szerda		7,00 16,00
	9.	9.	csütörtök		7,00 16,00
	10.	10.	péntek	Tévét 10. Böjtnap, vége: 16,48 ₪ 15,55	7,00 16,00
	11.	11.	szombat	VÁJICHI vége: 17,06	8,00 15,45
	12.	12.	vasárnap		8,00 16,00
	13.	13.	hétfő		7,00 16,00
	14.	14.	kedd		7,00 16,00
	15.	15.	szerda		7,00 16,00
	16.	16.	csütörtök		7,00 16,00
	17.	17.	péntek	₪ 16,04	7,00 16,00
	18.	18.	szombat	SMOT vége: 17,15	8,00 16,00
	19.	19.	vasárnap		8,00 16,00
	20.	20.	hétfő		7,00 16,00
	21.	21.	kedd		7,00 16,00
	22.	22.	szerda		7,00 16,00
	23.	23.	csütörtök		7,00 16,00
	24.	24.	péntek	₪ 16,14	7,00 16,15
	25.	25.	szombat	VÁÉRÁ vége: 17,24 ÚJHOLD HIRDETÉS	8,00 16,00
	26.	26.	vasárnap		8,00 16,15
	27.	27.	hétfő		7,00 16,15
	28.	28.	kedd		7,00 16,15
	29.	29.	szerda	JAJM KIPPUR KOTAJN	7,00 16,15
SVÁT	1.	30.	csütörtök	ÚJHOLD	7,00 16,15
	2.	31.	péntek	₪ 16,25	7,00 16,30

Ismeretlen zsidók nyomában CXI. Kaczér Illés (Stern Ignác)

Kaczér Illés, 1912-ig Stern Ignác (Szatmár, 1887. október 10. – Tel-Aviv, 1980. március 20.) magyar író, újságíró.

Stern József és Róth Fanni fia. Tanulmányait szülővárosában és Nagyváradon végezte. Újságírói tevékenységét Szatmáron kezdte, ahol *Új Szatmár* címen lapot alapított. Első irodalmi munkáit a budapesti *Az Újság*, a *Pester Lloyd*, *Múlt és Jövő*, *Nyugat* közölte; 1916-ban jelent meg *Budapesten első regénye Khafrit*, az egyiptomi asszony címmel. Csatlakozott az 1918-as forradalomhoz, röpiratban népszerűsítette a béke, jog, föld jelszavait (Károlyi Könyvtár II. Budapest, 1919).

A Magyarországi Tanácsköztársaság bukása után Bécsbe emigrált, ahonnan Kolozsvárra hívták az *Új Kelet* című napilaphoz, ennek szerkesztőségében dolgozott 1923-ig. Itt mutatták be a *Magyar Színházban Megjött a Messiás*, *Tűz és Gólem ember akar lenni* c. drámáit. Hol szatirikus, hol szimbolikus novelláival, regényeivel vett részt a romániai magyar irodalom kibontakozásában.

Az emigráció útján Csehszlovákiába került, ahol *Dr. Hulla* című regényével (Kassa, 1926) és fő művével, a Csehszlovákiai Magyar Tudományos, Irodalmi és Művészeti Társaság kiadásában megjelent *Ikongo nem hal meg* c. kétkötetes regényével (Pozsony, 1936) ért el sikert. A néger hős tragédiájának ábrázolásában éppen úgy, mint kötetekbe gyűlt szociális meséiben az író antifasiszta humánuma jutott kifejezésre. A pozsonyi Magyar Újságot szerkesztette, 1938-ban Londonba emigrált, ahol forgatókönyvíróként és dramaturgként dolgozott Korda Sándor filmvállalatánál. 1952-ben járt először Izraelben, ahol hét évvel később telepedett le feleségével.

Áttelepülését követően a már Tel-Avivban megjelenő *Új Kelet* munkatársa lett. Tetralógiát írt *Ne félj, szolgám, Jákob* címmel a magyar zsidóság sok százados történetéről. Számos izraeli magyar anyanyelvű szervezet és bizottság aktív tagja és vezetője volt, többek között a Magyar Zsidók Világszövetsége izraeli tagozatának elnöke.

Házastársa Zelinger Dina tanárnő volt, Zelinger Ábrahám és Dikker Róza lánya, akit 1913. május 25-én Budapesten, a Józsefvárosban vett nőül. Lánya Kaczér Anna Stefánia (1914–?)

Forrás: (wikipedia)

Dr. Goldberger Tamás: 80 éve történt

XLI. rész

1945. január 04. - 1945. január 10. között

1945.január 4. A helyzet jelentős rosszabbodása miatt **Raoul Wallenberg** úgy döntött, hogy a **svédek** által védett zsidókat átköltözteti a "**nagy gettóba**", ahol esetleg több esélyük lehet a túlélésre, és erről tájékoztatták az érintett épületek parancsnokait. **Szegeden** a helyi **Nemzeti Bizottság népbíróságot állított fel**. Megjelent az **Ideiglenes Nemzeti Kormány 13/1945. M. E. sz. rendelete a közbiztonság fokozottabb biztosításáról**. **Rendeletet adtak ki a közigazgatás működési alapelveinek tisztázására**. A közalkalmazottak kötelesek voltak szolgálatra jelentkezni, esküt tenni és igazolási eljárásnak alávetni magukat. A **30. lövészhadtest** csapatai a külső **Jászberényi úton 2 km-re megközelítették az Éles-sarkot és az Őrs vezér teret**. A **18. lövészhadtest** mélyen **betört a Lóversenyter irányában** a védelembe, az ott kialakított **szükségrepülőtér** már csak **500 méterre** volt az **első vonaltól**. A túlerő következtében a **német csapatoknak** igazából már a területnyereség megtartása is gondot okozott.

1945.január 5-6. A gettóból hazafelé tartó **Szegő Miklóst**, a **Zsidó Tanács** tagját a **nyilasok letartóztatták és meggyilkolták**. A **gyöngyösi Nemzeti Bizottság** döntése a **Parádi Üvegyár tulajdonjogáról**: "**A nép szabad akaratának képviselőjeként az alanti határozatot hoztuk**". A **Parádi Üvegyár** megbízottjainak felkérésére (**Kinczel Emil üvegfúvó mester, Haindl György raktárnok**) az üvegyárat a **Nemzeti Bizottság kezelésébe** veszi. A **svédek által védett mintegy 5.000 zsidó a Pozsonyi út páros számú házaiból 5-én átköltözött a "nagy gettó" területére**, majd másnap nagyjából ugyanennyi **Portugália, Svájc és a Vatikán védelme** alatt álló **zsidó követte őket**. A **nyilasok tervezték a "nemzetközi gettó" felszámolását**, arra hivatkozva, hogy a semleges államok megszegték ígéretüket a **nyilas kormány** elismerésével kapcsolatban. **December** elején, a szovjet csapatok közeledése idején, már százakat hurcoltak a **Duna-partra**, ahol önkényesen szétválogatták őket, a **munkaképesnek nyilvánítottokat útnak indították a Német Birodalom felé**, a **gyerekek és az idősebbek többségét a "nagy gettó" területére vitték**. A **januári átköltözés idején Raoul Wallenberg üzletet kötött a nyilasokkal**, a **védett zsidóknak szánt élelem egy részéért cserében a svédek által védett zsidók a Pozsonyi út páratlan oldalán maradhattak lakásaikban**. Az átköltözőktől **útközben** vagy a "**nagy gettóban**", a **Klauzál téren** minden **holmijukat elvették**. A **Vadász utcai Üvegház** elől **elrabolták Szimcha Hunwaldot**, akit a **fogságban agyonlőttek**. A **Kisegítő Karhatalom- KISKA-** felosztásáról döntöttek **Budapesten**, miután egységeibe az ellenállás tagjai is beépültek. **Reggel**, a **tőle északkeletre kialakult válságos helyzet miatt a 22. SS-lovashadosztály feladta Soroksárt**.

1945.január 7. **Nyilasok razziáztak a Pozsonyi út 49. és 52. számú házakban**. A **razziában ellentmondásos szerepet játszott dr. Berend Béla**. **Heinz Guderian vezérezredes**, a **német szárazföldi haderő parancsnoka Tatára érkezett**.

1945.január 8. A **szovjet csapatokat** mindössze **4 kilométer választotta el a Dunától a pesti hídfőben**, melynek **észak-déli kiterjedése ekkor 15 kilométer volt**. A **Budapest felmentésére indított német támadás északi csoportja elfoglalta Pilisszentléleket**.

1945.január 9. A **Bauxit RT. igazgatóját**, a **zsidókat bűjtató dr. Tetétleni Pált**, **terhes feleségét**, **két kislányát** a **nyilasok a Pozsonyi úti nyilasházba vitték**, és **többé nem kerültek elő**. A **30. szovjet hadtest hatalmas túlerővel általános támadást indított Rákosrendező pályaudvar elfoglalására**, hogy az **újpesti és rákospalotai alakulatok elvágásával kettévágja a pesti hídfőt**.

1945.január 10. **Budapest védői hozzákezdtek a kitörés megszervezéséhez**. **Shvoy Kálmán naplóbejegyzése ezen a napon:** "A **Keleti pu. két oldalán és végig a Rákóczi úton erős harc**. **Ma 1000 háztömböt foglaltak el, 3000 fogoly**. **Budapest 3/4 része orosz kézen**. **A városban a harcoló vonal kb. Parlament-Keleti pu.-összekötő vasúti híd vonalában van**".

Hajvágás a Fuvarban

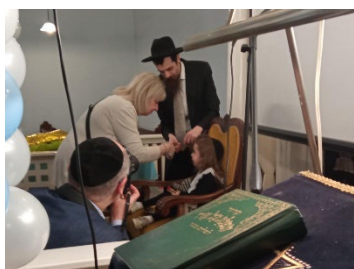
Január 5.-én vasárnap délután került sor Boruch Snajer Zalmen hajvágására, aki betöltötte 3. életévét.

Ezen az eseményen kb. 100 gyermek és ugyanennyi vagy még több felnőtt jelent meg. Minden gyerek külön-külön ajándékot kapott édességeket, és egyéb finomságokat. A gyermek jól tűrte a várakozást teljesen nyugodt volt és várta a nagy eseményt. Kivetítőn láttuk a kicsi gyermeket valamit láthattuk fejlődését a hétköznapiokon és az ünnepeken. Mindenki, aki levágott egy kicsit a hajából emléklapot és egy kis kiddus poharat kapott ajándékba a szülőktől.

Az eseményen jelen volt anyai nagypapája, aki Izraelből érkezett és azon 80.000

közé tartozik, akiket a libanoni háború miatt kitelepítettek mert előtte Metulan laktak, amely legközelebb van Libanonhoz közvetlen a határ mentén. Elmondta, hogy mikor a hős izraeli csapatok átmentek harcolni az ellenségénél olyan listát találtak, hogy kik azok kiket meg kell ölni. Ezen a listán az ő neve is szerepelt. A hajvágást követően az örömszülők és a nagyszülő meghívta a jelenlévőket óriási tikunra, fel sem lehet sorolni, hogy hányféle szendvics, sütemény, torta természetesen innivalók

várták a jelenlévőket. Jó hangulatú beszélgetésekkel zárult az étkezés, majd ezt követően hagyományainknak megfelelően elmondtuk a minche és mááriv imát. A szépen ízlésesen feldíszített zsinagógát az édesapa Chaim Shaul Glitzenstein végezte. Megtisztelte a házigazdákat Smulik Glitzenstein aki unokatestvére a jelenlegi rabbinknak. Köszönet Muski rebecennek a szép tálalásért és a finom ételekért.

Névadó a Nagyfuvarosban

Az Emberbarát-egyesület elnökének, Weisz Márknak leánya Weisz Hedvig (szül.1893) 1914.06.25-én kötött házasságot Sarbó (Schön)Vilmos (szül.1882) nagyváradi születésű középiskolai tanárral, aki később a Wes-selényi utcai zsidó iskola kereskedelmi tagozatának lett az igazgatója. Sarbó Vilmos a Nagyfuvaros utcai zsinagóga megnyitása idején már titkára volt a körzetnek, neve olvasható az emléktáblán. Weisz Hedvig és Sarbó

Vilmos voltak Petus Márta nagyszülei. 1922. áprilisában, mikor megalakult a Józsefvárosi templomkörzet és elnökké az újonnan jött Hajdu Marcellt választották, Weisz Márk lett a társelnök, továbbá a szertartási bizottság vezetője. 1922.09.17-én a Nagyfuvaros utcai zsinagóga avatása idején Weisz Márk, mint az Emberbarát-egyesület elnöke gyűjtötte meg az örökmécsesét. A négy főből álló Nagyfuvaros u. 4. számú ház Rt igazgatóságába Weisz Márk is bekerült. Petus Márta restauráltatta dédnagyapja, zsinagógánk egyik alapítója, Weisz Márk megrongálódott arcfestményét. Petus Márta, aki rátalált nagyszülei és dédszülei zsinagógájára, névadóján a Málká bát Ábraham nevet kapta. Weisz Márk portréja eredeti helyén, zsinagógánk félemeletén lévő kultúrtermében látható ismét.

RECEPT-TÁR

Currys sárgaborsó-krémleves

Íme a tökéletes komfortleves, amivel nem kell sokat bibelődni, csak megfőzni, leturmixolni és betolni a bendőbe.

Hozzávalók: 6 fő

- 250 g sárgaborsó
- 3 ek étolaj
- 2 fej vöröshagyma (125 g/fej)
- 1 szál sárgarépa (230 g/szál)
- 2 ek sárga currypaszta
- 4 cm friss gyömbér
- 5 gerezd fokhagyma
- só, bors
- 1 ½ tk chilipor
- 1 tk kurkuma
- 1 tk currypor
- 1 ½ l zöldségalaplé vagy víz
- 300 ml konzerv kókusztejszín
- 1 db lime leve

Elkészítés:

A currys sárgaborsó-krémleves elkészítéséhez a sárgaborsót 8 órára beáztatjuk háromszoros mennyiségű vízbe.

Egy nagy lábasban olajat hevítünk és lepirítjuk rajta a durvára vágott vöröshagymát. Rádobjuk a 0,5 cm-es karikákra vágott répát, a curryasztát, a reszelt gyömbért, a zúzott fokhagymát, és magas lángon alaposan lepirítjuk 4-5 perc alatt. Sózuk, ízesítjük a fűszerekkel, majd hozzáadjuk a leszűrt sárgaborsót, felöntjük az alaplével és közepes lángon kb. 35 perc alatt puhára főzzük.

Mikor megpuhult minden levesbetét, botmixerrel krémesre turmixoljuk. Legvégül jöhet hozzá a kókusztejszín és a lime kifacsart leve, majd 2-3 perc alatt készre főzzük. Tálalhatjátok magában is, vagy hozzám hasonlóan egy kis pirított hagymával megszórva.

Forrás: (streetkitchen)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

						A PLATINA IS EZ	ERKÖLCSTAN	A KÖZEPÉBE REJTÉLYT KIDERÍT	▲	A BŐR VEGYJELE TILTÓSZÓ	KOKTÉLKEVERŐ FORTE, RÖVIDEN	▲	SIEMENS, RÖVIDEN A POÉN 1. RÉSZÉ
						NEWTON, RÖVIDEN SZÍNÜLTIG					KERT ELEJEI A NŐ PÁRJA		
						AZ EGYIK SZÓFAJ				KÉST ÉLEZ FÉRFIVÁ SERDÜL			
						A KIÜTÉS JELE KOR BE-TÖLTÉSE			HITVES NAGY-DARAB				
A POÉN 2. RÉSZÉ	▲	AMPER, RÖVIDEN SZENTÉSKEDŐ	ÁSVÁNY A KONYHÁBAN	FILLÉR, RÖVIDEN	TIZENKÉT HÓNAPRA SZÓLÓ	ÉPÍTÉSZETI KÖTŐ-ANYAG MIVOLT						EME INNAVALÓ	
ELTÉRŐ LAPÍTÓ							TENGERI EMLŐS HIBÁS A SZELEP						
				NINCS TOVÁBB KACAT				FILM-VÁGÁS TRADÍCIÓ ELEMÉI					
BAR, RÖVIDEN FÉLIG DÖLTI			MÁS ÚTRA IRÁNYÍTÓ FÖLDŰT TESZI								AKOL EGYNEMŰ BETŰI NAPSZAK		
KIMÉLETLENŰL TIPOR						ROVÁTKA DOMBOR-MŰ				TANTÉTEL PINCE-BOGÁR			
KÉMIAI RÉSZECSCKE SZERLEMISTEN					KESKENY NYILÁS RITKA FÉRFINÉV			MOCSÁRI NOVÉNY TALIGÁN SZÁLLÍT				UGYANI POSZT, ŐRHELY	
				KIKAP ŰRES TÁLI					FORGATÓ-CSOPORT ROCK AND ... TÁNC				
DEHOGYI BŰTOR-DARAB						ALAK-TALAN DÁKÓT POROZ					KOLBÁSZ-DARABI MÁSHOVÁ MÁSOL		
A MŰLT IDŐ EGYIK JELE SZÁJSZÉL		PASSZOL HOZZÁ LENT, NÉPIESEN						SZÓRA-KOZÓ-HELY ORSÓ					IDÉNY-JELLEGŰ ÉTEL
				HARMAD-VÁGÁS OLDOTT (LÉGKÖR)					FONTOLÓ-RA VESZ TAKTUS				
GAZBAN ÁLLI GULYA TAGJAI BORÍT MÁJ-SZELETI		HAJAT ELIGAZÍT GYÖNYÖR				FÖGADÁSI ÖSSZEG RÉDKCS HATÁRAI					TESSÉK, ITT VANI SZERDA, RÖVIDEN		
					MEGGYÓZ					KISFIÚ SVÉD ÉS BELGA AUTÓJEL			
KÖNYVET VÉGIG-LAPOZ	A										AZONOS MÁSSAL-HANGZÓK	!	A CSODÁL-KOZÁS SZAVA

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-0000000

IMAI DŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2025. Jan. 10. – 2025. Jan. 17.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
10. péntek	7:00	16:00
11. szombat	8:00	15:45
12. vasárnap	8:00	16:00
13. hétfő	7:00	16:00
14. kedd	7:00	16:00
15. szerda	7:00	16:00
16. csütörtök	7:00	16:00
17. péntek	7:00	16:00

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
10. péntek	15:55	11. szombat	17:06
17. péntek	16:04	18. szombat	17:15

Poén sarok

- Drágám, mindjárt itt vannak a vendégek, tedd el a gyerekbiciklit az előszobából!
- Na de szívem, hát Lakatosék nem lopnak!
- Tudom. Csak nehogy felismerjék...

Mester György alelnök úr tartott jahrzeitot apai nagymamája után. A reggeli ima befejeztével tikunkt adott.

Csütörtökön vettünk búcsút Keleti Ágnestől az 5x olimpia bajnok tornásztól a Kozma utcai izraelita temetőben. Magyar és külföldi politikusok és MOB, NOB az izraeli olimpiai bizottság képviselői is jelen voltak. Dr. Verő Tamás főrabbi és Nógrádi Gergely főkantor végezték a szertartást.

Minden kedves olvasónknak kívánunk jó egészséget a polgári újév alkalmából.

BUÉK 2025

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kiléni tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt január 15.-én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet

Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084

Nagy Fuvaros utca 4.

Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com

<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor

Szerkesztő: Streit Gábor

Technikai asszisztens: Andrassy Béla